

M Ä Ä R U S

Uuemõisa

23. märts 2006 nr 15

Ridala valla põhimäärus

Määrus kehtestatakse Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lg 1 p 9, § 8 (sõnastus alates 17.10.2005.a.) ja § 71 ning Ridala valla põhimääruse § 24 lg 1 p 9, § 76 lg 1, lg 2 ja lg 3 alusel.

1. peatükk

ÜLDSÄTTED

§ 1. Ridala valla põhimääruse eesmärk

(1) Ridala valla (edaspidi valla) põhimääruses sätestatakse:

- 1) volikogu esimehe ja aseesimehe või aseesimeeste valimise kord, volikogu komisjonide moodustamise kord, õigused ja kohustused ning volikogu komisjonide esimeeste ja aseesimeeste valimise kord;
- 2) valitsuse moodustamise kord, vallavanema valimise kord, valitsuse pädevus;
- 3) valla sümbolid ja nende kasutamise kord;
- 4) valla ametiasutuste moodustamise kord;
- 5) valla eelarve koostamise, vastuvõtmise, muutmise ja selle täitmise aruande läbivaatamise ja kinnitamise ning avalikustamise kord;
- 6) valla õigusaktide vastuvõtmise, avalikustamise ja jõustumise täpsem kord;
- 7) muud valla tegevust reguleerivad sätted.

§ 2. Valla omavalitsuse mõiste

(1) Valla kohalik omavalitsus on tema demokraatlikult moodustatud võimuorganite õigus, võime ja kohustus seaduste alusel iseseisvalt juhtida ja korraldada kõiki kohaliku elu küsimusi, lähtudes vallaelanike õigustatud vajadustest ja huvidest ning arvestades valla arengu iseärasusi.

(2) Kohalik omavalitsus rajaneb riigi territooriumi haldusjaotusel ning teostub demokraatlikult moodustatud esindus- ja võimuorganite kaudu, samuti kohaliku elu küsimustes rahvaküsitluse või -algatuse teel.

§ 3. Valla omavalitsuse põhimõtted

Valla omavalitsus rajaneb järgmistel põhimõtetel:

- 1) kohaliku elu küsimuste iseseisev ja lõplik otsustamine ja korraldamine;
- 2) igapäevase seaduslike õiguste ja vabaduste kohustuslik tagamine vallas;
- 3) seaduste järgimine oma ülesannete ja kohustuste täitmisel;

- 4) vallaelanike õigus osaleda kohaliku omavalitsuse teostamisel;
- 5) vastutus oma ülesannete täitmise eest;
- 6) tegevuse avalikkus;
- 7) avalike teenuste osutamine soodsaimatel tingimustel.

§ 4. Valla omavalitsuse õiguslikud alused

Vald omavalitsusüksusena juhindub oma tegevuses põhiseadusest, seadustest ja riigi teistest õigusaktidest, rahvusvahelistest lepingutest, käesolevast põhimäärusest, lepingutest riigiorganite, teiste omavalitsusüksuste või nende liitudega.

§ 5. Valla omavalitsusorganid

Valla omavalitsusorganid on:

- 1) vallavolikogu - valla esinduskogu, mis valitakse valla hääleõiguslike elanike poolt kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse alusel;
- 2) vallavalitsus - vallavolikogu poolt moodustatav täitevorgan.

§ 6. Valla eelarve ja õigus kehtestada makse ja panna peale koormisi

- (1) Vallal on kohaliku omavalitsuse korralduse seadusest ja eelarve- ning maksuseadusest lähtuv iseseisev eelarve.
- (2) Vallavolikogul on seaduse alusel õigus kehtestada makse ja panna peale koormisi.

§ 7. Valla ülesanded ja pädevus

- (1) Valla ülesandeks on korraldada sotsiaalabi ja -teenuseid, vanurite hoolekannet, noorsootööd, elamu- ja kommunaalmajandust, veevarustust ja kanalisatsiooni, heakorda, territoriaalplaneerimist, vallasisest ühistransporti ning valla teede korrashoidu, juhul kui need ülesanded ei ole seadusega antud kellegi teise täita.
- (2) Valla ülesandeks on samuti korraldada valla omandis olevate koolieelsete lasteasutuste, koolide, raamatukogude, seltsimajade ja teiste valla omandis olevate asutuste ülalpidamist. Nimetatud asutuste osas võidakse seadusega ette näha teatud kulude katmist kas riigieelarvest või muudest allikatest.
- (3) Lisaks valla põhimääruse paragrahvi 7 lõigetes 1 ja 2 sätestatud ülesannetele osutab ja korraldab vald neid kohaliku elu küsimusi, mis on talle pandud teiste seadustega või mis ei ole seadusega antud kellegi teise otsustada ja korraldada.
- (4) Vald täidab riiklike kohustusi, mis on talle pandud seadustega või mis tulenevad selleks volitatud riigiorgani ja vallavolikogu vahelisest lepingust.
- (5) Seadusega pandud riiklike kohustustega seotud kulud kaetakse riigieelarvest.

§ 8. Vallavolikogu ja vallavalitsuse õigusaktid

- (1) Vallavolikogul ja vallavalitsusel on õigus anda üldaktidena määrusi.
- (2) Vallavolikogul on õigus üksikaktidena vastu võtta otsuseid, vallavalitsusel anda korraldusi.
- (3) Vallavolikogu ja vallavalitsuse õigusaktid kehtivad valla haldusterritooriumil.
- (4) Vallavolikogu ja vallavalitsuse määruse eelnõule kohaldatakse Vabariigi Valitsuse poolt Vabariigi Valitsuse ja ministri määruse eelnõu kohta kehtestatud normtehnilisi nõudeid erisustega, mis tulenevad valla õiguslikust seisundist.

§ 9. Vald avalik-õigusliku juriidilise isikuna

(1) Vald on avalik õiguslik juriidiline isik, keda esindavad seaduste ja käesoleva põhimääruse alusel ning kehtestatud korras oma pädevuse piires vallavolikogu, vallavolikogu esimees, vallavalitsus ning vallavanem või nende poolt volitatud esindajad.

(2) Vallal on avalik-õigusliku juriidilise isikuna iseseisev eelarve, arveldusarve pangas ja oma sümbolika.

§ 10. Omavalitsusüksuste liidud ja ühisasutused

Vallal on õigus moodustada teiste omavalitsusüksustega liite ja ühisasutusi õigusaktidega sätestatud alustel ja korras.

§ 11. Rahvusvaheline koostöö

(1) Vallavolikogul, vallavalitsusel ja ametiasutustel on õigus oma pädevuse piires teha koostööd kõigi teiste omavalitsusüksustega väljaspool Eestit ning sõlmida nendega lepinguid. Ametiasutused informeerivad sellisest koostööst vallavolikogu.

(2) Vallal on õigus astuda rahvusvaheliste organisatsioonide liikmeks või teha nendega koostööd.

(3) Suhetes rahvusvaheliste organisatsioonidega esindab valda vallavolikogu või vallavolikogu poolt määratud esindaja.

(4) Sõlmitavad lepingud kuuluvad eelnevalt läbivaatamisele ja heakskiitmisele vallavolikogus, kui nende täitmisega kaasnevad kulutused valla eelarvest või võetakse muid varalisi kohustusi.

§ 12. Valla vapp ja lipp ning valla tunnustusavaldused

(1) Valla sümbolid on vapp ja lipp.

(2) Valla vapp vastab järgmisele kirjeldusele: vapp on kilbikujuline. Punase kilbi alumisest servast tõusev hõbedase ääristusega must jalaga rõngasrist sümboliseerib elupuud, mis tähendab igavest elu ning pärineb unikaalselt muistiselt, milleks on trapetsikujuline hauaplaat Ridala kiriku edelanurga lähedal. Risti harude vahelised sektorid on kuldsed ning sümboliseerivad Päikeseketast ilmasamba otsas.

(3) Valla lipp on vapilipp. Normaalmõõtmetega 105×165 cm; laiuse ja pikkuse suhe on 7:11 ühikut.

(4) Valla vapp ja lipp on valla omandid, mida käsutab vallavolikogu ja mille kasutamist korraldab vallavalitsus.

(5) Nii värvilist kui ka mustvalget vapi ja lipu kujutist võib kasutada vallavolikogu ja vallavalitsuse pitsatitel ning dokumendiplankidel, valla autasudel, maanteel ja valla ametiasutuste ümbrikel ning muudel ametlikel trükistel; vallavolikogu ja vallavalitsuse hoonetel, valla piiritähistel ning valla ametiasutuste siltidel.

(6) Teistel valla füüsiliste ja juriidiliste isikute dokumentidel, trükistel, suveniiridel jt toodetel võib valla vappi kasutada üksnes vallavalitsuse loal.

(7) Füüsilistele ja juriidilistele isikutele, kellel on vapi ja lipu kujutise kasutamise õigus, väljastab sümbolite täpsed koopiad vallasekretär.

(8) Valla vapipitsati hoidmise eest vastutab vallasekretär.

(9) Valla vapipitsatit kasutatakse vallavalitsuse asjaajamise juhendi kohaselt.

(10) Valla vapi kasutamine etalonist erineval kujul kuulub igakordsele läbivaatamisele ja kinnitamisele vallavalitsuse poolt.

- (11) Vallalipp heisatakse alaliselt vallavolikogu ja vallavalitsuse hoone peasissekäigu juurde või selleks sobivasse kohta kas lipuvarda hoidjasse või lipumasti. Ajutiselt võib lippu heisata valla pidupäevadel, suhtlemisel teiste omavalitsusüksustega, samuti muudel avalikel üritustel.
- (12) Vallalipu heiskamise võib teha kohustuslikuks üksnes vallavolikogu otsuse või vallavalitsuse korraldusega vallale kuuluvatel hoonetel, rajatistel või maa-aladel. Teistele omanikele on need otsused või korraldused üksnes soovitusliku iseloomuga.
- (13) Rahvusvahelistel, üleriigilistel ja regionaalsetel üritustel võivad valla lippu kasutada valla ametlik delegatsioon või valda esindavad kollektiivid või üksikisikud.
- (14) Kui vallalipp heisatakse koos Eesti riigilipu, mõne teise riigi või tema omavalitsusüksuse, mõne Eesti maakonna, valla või muu lipuga, asub vallalipp lippude poolt vaadatuna vasakul teise riigi või Eesti riigilipust.
- (15) Vald avaldab tunnustust nimetuse Ridala Valla Aasta Kodanik ja tunnistuse andmisega.
- (16) Vallale osutatud väljapaistvate teenete eest või vallapoolse erilise austusavaldusena võib anda üksikisikule nimetuse Ridala valla aukodanik, millega kaasneb tunnistus ja valla sümbolikaga meene.
- (17) Valla tänukiri antakse isikule, kes on edukalt esinenud valla korraldatud konkursil, toetanud valla poolt või koostöös vallaga organiseerinud üritust või muudel juhtudel vastavalt vallavalitsuse korraldusele.
- (18) Aukodanike saajate nimed ja fotod kantakse valla aaraamatusse.
- (19) Valla tunnustusavalduste andmise täpsema korra sätestab vallavolikogu.

§ 13. Vallavanema ametiraha

- (1) Ridala vallavanema ametitunnuseks on hõbedast valmistatud ametiraha.
- (2) Vallavanema ametiraha on hõbedast valmistatud massiivse ketiga kaelaskantav 46-mm läbimõõduga medaljon, mille esiküljel on keskel ornamenti paigutatud Eesti Vabariigi vapi reljeefne kujutis. Ülalpool vapimärki on tekst LÄÄNEMAA ja allpool vapimärki tekst VALLAVANEM (tähe kõrgus 4,5 mm). Siseringi läbimõõt on 31 mm. Medaljoni äärtel on ornament läbimõõduga 12 mm. Ametiraha medaljoni tagaküljel moodustab ornament rõngasristi, mille keskel on kirjas Eesti Vabariigi sünnipäev 24. II 1918 (numbri kõrgus 3 mm), ornamenti on paigutatud tekst ülalpool poolkaarel EESTI (tähe kõrgus 4 mm) ja allpool poolkaarel VABARIIK (tähe kõrgus 4 mm). Ornamendi joonte paksus on 1,5 mm, ristiteede laius 6 mm.
- (3) Vallavanema ametiraha kandmise ainuõigus on Ridala vallavanemal valitsuse ametisse kinnitamisest kuni vallavanema volituste lõppemiseni. Vallavanema volituste lõppemisel annab ametist lahkuv vallavanem ametiraha üle uuele valitud vallavanemale.
- (4) Vallavanema ametiraha kantakse ametlikel või pidulikel üritustel Ridala valla esindusfunktsioonide täitmisel.

§ 14. Valla õiguste kaitse

- (1) Valda likvideerida või valla piire või nime muuta ei tohi ilma vallavolikogu arvamust ära kuulamata.
- (2) Vallavolikogul on õigus valla territooriumil korraldada olulistest küsimustest elanike küsitlusi.
- (3) Vallal on oma seaduslike õiguste kaitseks või vaidluste lahendamiseks õigus pöörduda kohtusse.

§ 15. Valla piir ja asustusüksused

- (1) Valla piiri muutmine toimub peale elanike arvamuse väljaselgitamist ja vallavolikogu seisukohta arvestades ning lähtudes kehtivast seadusandlusest.
- (2) Valla piiri muutmise algatab seadusega sätestatud alustel ja korras vallavolikogu või Vabariigi Valitsus. Piiri muutmise otsustab Vabariigi Valitsus või tema poolt volitatud valitsusasutus seadusega sätestatud alustel ja korras.
- (3) Valla piir looduses kooskõlastatakse naaberomavalitsusüksustega ja tähistatakse valda suubuvatel teedel seaduses sätestatud korras.
- (4) Valla haldusterritooriumil asuvad 2 alevikku ja 56 küla.

§ 16. Valla administratiivkeskus

Valla administratiivkeskus asub Uuemõisa alevikus.

§ 17. Vallaelanik

Ridala valla elanik on isik, kelle rahvastikuregistri järgne elukoht on Ridala vallas.

2. peatükk

VALLAVOLIKOGU

§ 18. Vallavolikogu mõiste

- (1) Vallavolikogu on kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse alusel vallaelanike poolt valitud esinduskogu.
- (2) Kohaliku omavalitsuse pädevusse kuuluvate küsimuste otsustamisel on vallavolikogu sõltumatu ning tegutseb vallaelanike huvides ja nende nimel.
- (3) Vallavolikogu esindab ja tema tööd juhib vallavolikogu esimees, tema äraolekul vallavolikogu aseesimees.

§ 19. Vallavolikogu moodustamine

- (1) Vallavolikogu valitakse kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse alusel üldistel, ühetaolistel ja otsestel valimistel neljaks aastaks. Hääletamine on salajane.
- (2) Vallavolikogu uue koosseisu ja tema liikmete volitused algavad ning vallavolikogu eelmise koosseisu ja tema liikmete volitused lõpevad valimistulemuste väljakuulutamise päevast.

§ 20. Vallavolikogu esimehe valimise kord

- (1) Vallavolikogu valib oma liikmete hulgast salajasel hääletamisel vallavolikogu esimehe. Igal vallavolikogu liikmel on valimisel üks hääl.
- (2) Vallavolikogu liikmed esitavad vallavolikogu esimehe kandidaadid suulise ettepanekuga. Kandidaatidest koostatakse nimekiri vastavalt ülesseadmise järjekorrale. Nimekirja sulgemise otsustab vallavolikogu avalikul hääletamisel.
- (3) Vallavolikogu esimehe kandidaadid võivad esitada enesetaanduse kuni kandidaatide nimekirja sulgemiseni.
- (4) Vallavolikogu esimehe kandidaadil on õigus tutvustada oma tegevuskava kuni 15-minutilise sõnavõtu. Igal vallavolikogu liikmel on õigus esitada kandidaadile kuni kaks küsimust.

(5) Valla valimiskomisjon valmistab ette hääletamisedelid, viib läbi salajase hääletamise ja koostab hääletamistulemuste kohta protokoll. Protokollile kirjutavad alla kõik komisjoni liikmed. Valla valimiskomisjon on töövõimeline, kui üle poole tema liikmetest on kohal.

(6) Vallavolikogu esimeheks osutub valituks kandidaat, kes saab vallavolikogu koosseisu häälteenamuse.

(7) Kui ükski kandidaat ei saanud nõutavat häälteenamust, viiakse läbi kordushääletamine. Kordushääletamisel jäävad kandideerima kaks esimeses voorus enim hääli saanud kandidaati. Kui kordushääletusel ei saa kumbki kandidaat vallavolikogu koosseisu häälteenamust, kuulutatakse välja istungi vaheaeg läbirääkimisteks. Pärast vaheaega korratakse valimisprotseduuri alates paragrahvi 19 lõikest 2. Kui uus hääletusvoor ei anna nõutavat tulemust, siis valitakse vallavolikogu esimees vallavolikogu järgmisel istungil.

(8) Valimistulemused vormistatakse valla valimiskomisjoni otsusega.

§ 21. Vallavolikogu aseesimehe valimise kord

(1) Vallavolikogu valib oma liikmete hulgast salajasel hääletamisel vallavolikogu aseesimehe. Igal vallavolikogu liikmel on valimisel üks hääli.

(2) Vallavolikogu liikmed esitavad vallavolikogu aseesimehe kandidaadid suulise ettepanekuga. Kandidaatidest koostatakse nimekiri vastavalt ülesseadmise järjekorrale. Nimekirja sulgemise otsustab vallavolikogu avalikul hääletamisel.

(3) Vallavolikogu aseesimehe kandidaadid võivad esitada enesetaanduse kuni kandidaatide nimekirja sulgemiseni.

(4) Vallavolikogu aseesimehe kandidaadil on õigus tutvustada oma tegevuskava kuni 15-minutilise sõnavõtu. Igal vallavolikogu liikmel on õigus esitada kandidaadile kuni kaks küsimust.

(5) Avalikul hääletamisel valitakse vallavolikogu liikmete hulgast kolmeliikmeline hääletamiskomisjon, kes valib oma liikmete hulgast komisjoni esimehe. Hääletamiskomisjon viib läbi salajase hääletamise ja koostab hääletamistulemuste kohta protokoll. Protokollile kirjutavad alla kõik hääletamiskomisjoni liikmed.

(6) Vallavolikogu aseesimeheks osutub valituks kandidaat, kes saab vallavolikogu koosseisu häälteenamuse.

(7) Kui ükski kandidaat ei saanud nõutavat häälteenamust, viiakse läbi kordushääletamine. Kordushääletamisel jäävad kandideerima kaks esimeses voorus enim hääli saanud kandidaati. Kui kordus hääletusel ei saa kumbki kandidaat vallavolikogu koosseisu häälteenamust, kuulutatakse välja istungi vaheaeg läbirääkimisteks. Pärast vaheaega korratakse valimisprotseduuri alates paragrahvi 21 lõikest 2. Kui uus hääletusvoor ei anna nõutavat tulemust, siis valitakse vallavolikogu aseesimees vallavolikogu järgmisel istungil.

(8) Valimistulemused vormistatakse vallavolikogu otsusega.

§ 22. Vallavolikogu liige

(1) Vallavolikogu liige on isik, kes on osutunud valituks vastavalt kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seadusele.

(2) Vallavolikogu liige juhindub seadusest, valla õigusaktidest ning vallaelanike vajadustest ja huvidest.

(3) Vallavolikogu liikmetele tasu maksmine vallavolikogu tööst osavõtu eest ja hüvituse maksmine vallavolikogu ülesannete täitmisel tehtud kulutuste eest esitatud dokumentide alusel sätestatakse vallavolikogu vastava määrusega.

(4) Vallavolikogu esimehe või aseesimehe ametikoht võib vallavolikogu otsusel olla palgaline.

(5) Vallavolikogu liige ei tohi osa võtta vallavolikogu sellise üksikakti arutamisest ja otsustamisest, mille suhtes on tal huvide konflikt vastavalt «Korruptsioonivastase seaduse» paragrahvi 25 lõikele 1.

(6) Paragrahvi 22 lõikes 5 sätestatud juhul on vallavolikogu liige kohustatud enne küsimuse arutelu algust tegema avalduse enda mitteosalemise kohta antud päevakorrapunkti arutamisel. Vastav märge fikseeritakse vallavolikogu istungi protokollis. Küsimuste arutamiseks ja otsustamiseks vajalik kvoorum on selle vallavolikogu liikme võrra väiksem.

(7) Vallavolikogu liige on kohustatud esitama majanduslike huvide deklaratsiooni korruptsioonivastases seaduses sätestatud korras.

§ 23. Vallavolikogu liikme volituste ennetähtaegne lõppemine

(1) Vallavolikogu liikme volitused lõpevad enne tähtaega seoses:

- 1) volikogu tegutsemisvõimetuks osutumiseaga;
- 2) tagasiastumisega;
- 3) isiku püsiva elukoha muutusega, kui püsiv elukoht ei asu Eesti rahvastikuregistri andmetel Ridala vallas;
- 4) Eesti kodakonduse kaotamisega;
- 5) valimisega Vabariigi Presidendiks või Euroopa Parlamendi liikmeks, nimetamisega riigisekretäriks, riigikontrolöriks, õiguskantsleriks, maavanemaks, kohtunikuks või prokuröriks;
- 6) nimetamisega Ridala valla ametnikuks;
- 7) asumisega tegevteenistusse kaitseväes või sellega võrdsustatud teenistuses, välja arvatud osavõtt õppekogunemisest;
- 8) tahtliku kuriteo eest süüdimõistva kohtuotsuse jõustumisega või seoses jõustunud kohtuotsusega, millega tühistati Ridala valla valimiskomisjoni otsus tema registreerimise kohta vallavolikogu liikmeks kohaliku omavalitsuse valimise seadusega sätestatud nõuetele mittevastamise tõttu, kui Riigikohtule esitatud kassatsioonkaebust ei võetud menetlusse või Riigikohus on kaebuse läbi vaadanud ja rahuldamata jätnud;
- 9) teovõimetuks tunnistamisega valimisõiguse osas;
- 10) surmaga.

(2) Paragrahvi 23 lõike 1 punktis 2 sätestatud juhul esitab vallavolikogu liige vastava avalduse vallasekretärile.

(3) Vallasekretär saadab valla valimiskomisjonile kolme tööpäeva jooksul:

- 1) paragrahvi 23 lõike 1 punktides 1, 3, 4, 5, 6, 7 ja 10 sätestatud asjaolude teatavaks saamisest vastava teate;
- 2) paragrahvi 23 lõike 1 punktides 8 ja 9 sätestatud juhtudel vastava kohtuotsuse pärast selle kättesaamist;
- 3) paragrahvi 23 lõikes 2 sätestatud juhul vastava avalduse pärast selle kättesaamist.

§ 24. Vallavolikogu liikme volituste peatumine

(1) Vallavolikogu liikme volituste peatumine tähendab vallavolikogu liikme ajutist vabanemist vallavolikogu liikme ülesannete täitmisest.

(2) Vallavolikogu liikme volitused peatuvad:

- 1) kui vallavolikogu liige on Ridala vallas valitud vallavanemaks, kinnitatud vallavalitsuse liikmeks või nimetatud ametisse palgaliseks vallavalitsuse liikmeks;
- 2) Vabariigi Valitsuse liikme volituste täitmise ajaks kuni Vabariigi Valitsuse liikme volituste lõppemiseni;

3) kui vallavolikogu liikme suhtes on kohaldatud tõkendina vahi alla võtmist kestusega üle kolme kuu;

4) tema avalduse alusel selles näidatud tähtajaks, mis ei või olla lühem kui kolm kuud;

5) kui ta on puudunud vallavolikogu istungitelt kolme järjestikkuse kuu jooksul, arvestamata kuid, millal vallavolikogu istungeid ei toimunud.

(3) Paragrahvi 24 lõike 2 punktis 1 sätestatud piirang ei kehti vallavolikogu uude koosseisu valitud eelmise koosseisu poolt valitud vallavanema ja kinnitatud või ametisse nimetatud vallavalitsuse liikme suhtes, kes jätkavad oma tegevust kuni vallavolikogu poolt uue vallavalitsuse kinnitamiseni.

(4) Vallasekretär saadab valla valimiskomisjonile kolme tööpäeva jooksul:

1) paragrahvi 24 lõike 2 punktis 1 ja lõikes 3 sätestatud juhtudel vallavolikogu vastava õigusakti pärast selle vastuvõtmist;

2) paragrahvi 24 lõike 2 punktis 3 sätestatud juhul vastava kohtumääruse pärast selle kättesaamist;

3) paragrahvi 24 lõike 2 punktis 4 sätestatud juhul vastava avalduse;

4) vastava teate pärast paragrahvi 24 lõike 2 punktis 5 sätestatud asjaolu teatavaks saamist.

§ 25. Vallavolikogu asendusliige

(1) Paragrahvides 23 ja 24 sätestatud juhtudel astub vallavolikogu liikme asemele vallavolikogu asendusliige. Asendusliige määratakse valla valimiskomisjoni otsusega valla valimiskomisjoni kinnitatud asendusliikmete nimekirja alusel.

(2) Vallavolikogu liikme volitused lõpevad enne tähtaega paragrahvi 23 lõikes 1 sätestatud juhtudel. Asendusliikme volitused vallavolikogu liikmena algavad valla valimiskomisjoni otsuse jõustumise hetkest.

(3) Vallavolikogu liikme volitused peatuvad ning asendusliikme volitused vallavolikogu liikmena algavad valla valimiskomisjoni otsuse jõustumise hetkest. Vallavolikogu liikme volituste peatumine ja asendusliikme määramine vormistatakse ühe otsusega.

(4) Valla valimiskomisjon teeb paragrahvides 23, 24 ja 26 ettenähtud otsused viie tööpäeva jooksul pärast vastava otsuse aluseks oleva dokumendi kättesaamist ja saadab need viivitamata vallasekretärile. Kui valla valimiskomisjon on valitud vallavolikogu liikme registreerimisel teadlik sellest, et paragrahvi 23 lõikes 1 või paragrahvi 24 lõikes 2 sätestatud asjaolude tõttu vallavolikogu liige ei saa vallavolikogu töös osaleda või on esitanud loobumisavalduse, määrab valimiskomisjon tema asemele kohe asendusliikme.

(5) Vallavolikogu liikme volituste ennetähtaegsel lõppemisel või peatumisel saab vallavolikogu liikmeks esimene sama erakonna või valimisliidu valimata jäänud kandidaat, kes kandideeris samas valimisringkonnas, milles kandideeris asendatav vallavolikogu liige. Kui esimene asendusliige loobub või ei saa vallavolikogu töös osaleda paragrahvi 23 lõikes 1 või paragrahvi 24 lõikes 2 märgitud põhjustel, saab vallavolikogu liikmeks järgmine sama erakonna või valimisliidusamas valimisringkonnas valimata jäänud kandidaat.

(6) Kui asendusliige teatab kirjalikult oma loobumisest või ei saa vallavolikogu töös osaleda paragrahvi 23 lõikes 1 märgitud põhjustel, kaotab asendusliige oma koha asendusliikmete nimekirjas.

(7) Kui esimene asendusliige ei saa vallavolikogu töös osaleda paragrahvi 24 lõikes 2 märgitud põhjustel, jääb esimene asendusliige asendusliikmete nimekirja.

(8) Kui asendatav vallavolikogu liige kandideeris üksikkandidaadina või kui selles valimisringkonnas samal erakonnal või valimisliidul rohkem asendusliikmeid ei ole, saab vallavolikogu liikmeks asendusliige, kes on määratud erakondade ja valimisliitude vahel jaotatud lisamandaadi alusel, mille on registreerinud valla valimiskomisjon. Kui selles valimisringkonnas

ühelgi erakonnal või valimisliidul rohkem asendusliikmeid ei ole, saab vallavolikogu liikmeks selles valimisringkonnas valimata jäänud kandidaatidest kõige rohkem hääli saanud kandidaat.

(9) Kui valimisringkonna kandidaatide koondnimekirjas on ainult üksikkandidaadid, on vallavolikogu liikmeks esimene samas valimisringkonnas valimata jäänud üksikkandidaat. Kui esimene valimata jäänud üksikkandidaat loobub või tema volitused lõpevad või peatuvad, on vallavolikogu liikmeks järgmine valimata jäänud üksikkandidaat.

(10) Kui üksikkandidaat teatab kirjalikult oma loobumisest või ei saa vallavolikogu töös osaleda paragrahvi 23 lõikes 1 märgitud põhjustel, ei saa teda hiljem enam vallavolikogu liikmeks määrata.

§ 26. Vallavolikogu liikme volituste taastumine

(1) Vallavolikogu liikme volituste taastumiseks esitab ta vastava avalduse vallasekretärile, kes saadab selle hiljemalt kolme tööpäeva jooksul valla valimiskomisjonile. Avaldust ei pea esitama, kui vallavolikogu liikme volitused on peatatud tema avalduse alusel selles näidatud tähtajaks.

(2) Vallavolikogu liikme volituste taastumisel lõpevad selle asendusliikme volitused, kes on viimasena määratud asendama lisamandaadi alusel või samas erakonnas või valimisliidus kandideerinud vallavolikogu liiget sellest valimisringkonnast.

(3) Kui valimisringkonna kandidaatide koondnimekirjas on ainult üksikkandidaadid, lõpevad vallavolikogu liikme volituste taastumisel selle vallavolikogu liikme volitused, kes on viimasena määratud asendama vallavolikogu liiget sellest valimisringkonnast.

(4) Vallavolikogu liikme volitused taastuvad ja teda asendanud vallavolikogu liikme volitused lõpevad valla valimiskomisjoni otsuse jõustumise hetkest.

§ 27. Vallavolikogu pädevus

(1) Vallavolikogu ainupädevusse kuulub järgmiste küsimuste otsustamine:

1) valla eelarve vastuvõtmine ja muutmine ning selle täitmise aruande kinnitamine ning audiitori määramine;

2) kohalike maksude kehtestamine, muutmine ja kehtetuks tunnistamine;

3) valla eelarvesse laekuvate kohalike maksude puhul soodustuste andmise korra kehtestamine;

4) koormiste määramine;

5) toetuste andmise ja vallaeelarvest finantseeritavate teenuste osutamise korra kehtestamine;

6) valla vara valitsemise korra kehtestamine;

7) valla arengukava vastuvõtmine ja muutmine;

8) laenude ja teiste varaliste kohustuste võtmine;

9) valla põhimääruse kinnitamine, muutmine ja kehtetuks tunnistamine;

10) taotluse esitamine või arvamuse andmine valla halduspiiri või valla nime muutmiseks ning sellega seotud varaliste või muude vaidluste lahendamiseks;

11) osavalla moodustamine ja lõpetamine, tema pädevuse kindlaksmääramine ja põhimääruse kinnitamine;

12) vallavolikogu järgmise koosseisu liikmete arvu määramine;

13) valimisringkondade arvu, piiride ja ühtse numeratsiooni ning igas valimisringkonnas mandaatide arvu määramine, valla valimiskomisjoni ja jaoskonnakomisjoni moodustamine, komisjoni esimehe ja asendusliikmete määramine;

14) vallavolikogu esimehe ja aseesimehe valimine;

15) vallavanema valimine;

16) vallavalitsuse liikmete arvu ja struktuuri kinnitamine;

- 17) vallavalitsuse liikmete kinnitamine ja nende vabastamine vallavalitsuse liikmete kohustustest ning palgaliste vallavalitsuse liikmete ametisse nimetamine ja ametist vabastamine;
 - 18) umbusalduse avaldamine vallavolikogu esimehele, vallavolikogu aseesimehele, vallavolikogu komisjoni esimehele, vallavolikogu komisjoni aseesimehele, revisjonikomisjoni liikmele, vallavalitsusele, vallavanemale või vallavalitsuse liikmele;
 - 19) vallavanemale ja palgalistele vallavalitsuse liikmetele töötasu määramine ning teistele vallavalitsuse liikmetele hüvituse maksmise otsustamine ja selle suuruse määramine;
 - 20) vallavolikogu komisjonide moodustamine ja tegevuse lõpetamine, nende esimeeste ja aseesimeeste valimine vallavolikogu liikmete hulgast ja komisjonide koosseisu kinnitamine;
 - 21) vallavolikogu esimehe või aseesimehe töötasu või hüvituse määramine;
 - 22) vallavolikogu liikmetele vallavolikogu tööst osavõtu eest tasu ja vallavolikogu ülesannete täitmisel tehtud kulutuste eest hüvitise suuruse ja maksmise korra kehtestamine;
 - 23) valla esindamise korra kehtestamine;
 - 24) valla poolt äriühingu ja sihtasutuse asutamine, lõpetamine ning põhikirja kinnitamine ja muutmine;
 - 25) valla osalemise otsustamine äriühingus, sihtasutuses, mittetulundusühingus ning nendes osalemise lõpetamise otsustamine;
 - 26) valla esindajate ja nende asendajate nimetamine kohaliku omavalitsuse üksuste liidu üldkoosolekule ja sealt tagasikutsumine;
 - 27) rahvakohtunikukandidaatide valimine;
 - 28) «Eesti Vabariigi põhiseaduse» paragrahvi 79 alusel Vabariigi Presidendi valimiskogusse vallavolikogu esindaja või esindajate valimine;
 - 29) valla või linna ehitusmääruse kinnitamine, muutmine ja kehtetuks tunnistamine;
 - 30) kinnisasja sundvõõrandamise taotluse esitamine;
 - 31) üldplaneeringu algatamine, kehtestamine ja muutmine;
 - 32) üldplaneeringu vastuvõtmine ja avaliku väljapaneku väljakuulutamise;
 - 33) detailplaneeringu kehtetuks tunnistamine ning sellise detailplaneeringu kehtestamine, mille puhul planeerimisseaduse kohane järelevalve teostamine planeeringute koostamise üle on kohustuslik või millega määratakse miljöövärtuslik hoonestusala;
 - 34) vallaasutuse moodustamine, ümberkorraldamine ja tegevuse lõpetamine ning vallaasutuse põhimääruse kinnitamine;
 - 35) vallaametnikele sotsiaalsete garantiide kehtestamine;
 - 36) valla ametiasutuste struktuuri ja teenistujate koosseisu ning palgamäärade ja palgatingimuste kinnitamine;
 - 37) kaevetööde eeskirjade ja heakorra tagamiseks heakorraeeskirjade kehtestamine;
 - 38) koorte ja kasside pidamise eeskirjade kehtestamine;
 - 39) avaliku korra tagamiseks avaliku korra eeskirjade kehtestamine;
 - 40) jäätmekava vastuvõtmine ja ajakohastamine;
 - 41) jäätmehoolduseeskirja kehtestamine;
 - 42) jäätmeliikide, milledele kohaldatakse korraldatud jäätmavedu, vedamissageduse ja -aja, jäätmeevo piirkondade ja jäätmeevo teenustasu piirmäära kehtestamine;
 - 43) rahvahääletuste ja elanike küsitluste läbiviimine;
 - 44) muud seaduse alusel vallavolikogu ainupädevusse antud küsimused.
- (2) Seadusega kohaliku omavalitsuse, kohaliku omavalitsusüksuse või kohaliku omavalitsusorgani pädevusse antud küsimusi otsustab vallavolikogu, kes võib delegeerida nende küsimuste lahendamise vallavalitsusele.
- (3) Vallavolikogu võib delegeerida vallavalitsusele muudatuste tegemise aasta jooksul ametiasutuste struktuuris ja teenistujate koosseisus vallavolikogu poolt kinnitatud teenistujate üldarvu ja palgafondi piires.

§ 28. Vallavolikogu õigusaktide eelnõudele ja õigusaktidele esitatavad nõuded ja õigusaktide jõustumine

(1) Vallavolikogu õigusakti eelnõu esitaja järgib järgmisi nõudeid:

- 1) õigusakti normtehnilist ja keelelist korrektsust;
- 2) õigusakti sisu ja pealkirja vastavust;
- 3) õigusakti motiveerivas osas õigusliku ja faktilise motivatsiooni olemasolu;
- 4) õigusaktis sisalduv ülesanne, selle täitmine, täitmise tähtaeg;
- 5) õigusakti jõustumise aeg.

(2) Vallavolikogu määrused ja otsused loetakse avalikustatuks pärast nende väljapanekut vallavalitsuses ja valla veebilehel. Vallavolikogu õigusaktid avalikustatakse peale vastuvõtmist kuue tööpäeva jooksul. Vallavolikogu määrused jõustuvad kolmandal päeval pärast nende avalikustamist, kui määrukses eneses ei ole sätestatud hilisemat jõustumise tähtaega.

(3) Vallavolikogu määrukses ei saa kehtestada tagasiulatuvalt sätteid, mis toovad kaasa isikute kohustuse ja vastutuse suurenemise.

(4) Vallavolikogu otsused jõustuvad teatavakstegemisest.

(5) Vallavolikogu määrustele ja otsustele kirjutab alla vallavolikogu esimees või aseesimees.

(6) Vallavolikogu määrused ja otsused on kõigile isikutele kättesaadavad valla koduleheküljel, vallavalitsuses ja raamatukogudes. Vallavolikogu protokollid on kõigile kättesaadavad valla koduleheküljel, vallavalitsuses ja raamatukogudes.

(7) Vallavolikogu määrused saadetakse avaldamiseks Riigi Teataja Kirjastusele elektroonilisel kujul ja õiguskantslerile kinnitatud ära kirjana paber kandjal nädala jooksul pärast aktile allakirjutamist.

(8) Vallavolikogu määrused, otsused ja istungite protokollid vormistatakse eesti keeles.

§ 29. Õigusaktide täitmise kontroll

Seaduste ja vallavolikogu määruste ning otsuste ja vallavalitsuse määruste ning korralduste täitmist kontrollivad seaduses ja valla põhimääruses sätestatud korras vallavolikogu ja vallavalitsus.

§ 30. Vallavolikogu liikme õigus saada teavet

(1) Vallavolikogu liikmel on õigus saada vallavolikogu ja vallavalitsuse õigusakte, dokumente ja muud teavet, välja arvatud andmed, mille väljastamine on seadusega keelatud.

(2) Vallavolikogu liikmel on õigus saada oma kirjalikule küsimusele vastus vallavalitsuselt või valla ametiasutuselt kümne tööpäeva jooksul küsimuse esitamisest arvates. «Märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seaduse» paragrahvi 5 lõige 9 käesolevas sättes ettenähtule ei laiene.

3.peatükk

VALLAVALITSUS

§ 31. Vallavanema valimine

(1) Vallavanemaks võib vallavolikogu valida teovõimelise Eesti Vabariigi kodaniku.

(2) Vallavanema valib vallavolikogu kohaliku omavalitsuse korralduse seaduses ja valla põhimääruses sätestatud tingimustel ja korras kuni neljaks aastaks.

- (3) Vallavanema valib vallavolikogu koosseisu hääletenamusega salajasel hääletamisel. Igal vallavolikogu liikmel on valimisel üks hääl.
- (4) Vallavanema kandidaadi seab üles vallavolikogu liige, tehes suulise ettepaneku vallavolikogu esimehele. Kandidaatidest koostatakse nimekiri vastavalt nende ülesseadmise järjekorrale. Nimekirja sulgemise otsustab vallavolikogu avalikul hääletamisel.
- (5) Igal vallavanema kandidaadil on õigus kuni 15-minutilise sõnavõtu tutvustada oma tegevuskava. Igal vallavolikogu liikmel on õigus esitada igale vallavanema kandidaadile kuni kaks küsimust.
- (6) Avalikul hääletamisel valitakse vallavolikogu liikmete hulgast kolmeliikmeline hääletamiskomisjon, kes valib oma liikmete hulgast komisjoni esimehe. Hääletamiskomisjon viib läbi salajase hääletamise ja koostab protokollile hääletamistulemuste kohta. Protokollile kirjutavad alla kõik hääletamiskomisjoni liikmed.
- (7) Vallavanemaks osutub valituks kandidaat, kes saab vallavolikogu koosseisu hääletenamuse.
- (8) Kui ükski kandidaat ei saanud nõutavat hääletenamust, viiakse läbi kordushääletamine. Kordushääletamisel jäävad kandideerima kaks esimeses voorus enim häáli saanud kandidaati. Kui kordushääletusel ei saa kumbki kandidaat vallavolikogu koosseisu hääletenamust, kuulutatakse välja istungi vaheaeg läbirääkimisteks. Pärast vaheaega korratakse valimisprotseduuri alates paragrahvi 31 lõikest 4. Kui uus hääletusvoor ei anna nõutavat tulemust, siis valitakse vallavanem vallavolikogu järgmisel istungil.
- (9) Valimistulemused vormistatakse vallavolikogu otsusega.

§ 32. Vallavalitsuse moodustamine

- (1) Vallavanem saab valituks osutumise päevast volituse moodustada vallavalitsus. Vallavalitsuse liikmete arvu ja koosseisu kinnitab vallavolikogu vallavanema ettepaneku alusel. Vallavalitsuse koosseisu peab kuuluma vähemalt kolm liiget.
- (2) Vajadusel täiendada vallavalitsuse koosseisu, esitab vallavanem vallavolikogule kinnitamiseks vallavalitsuse uue liikme kandidaadi.
- (3) Seaduses ja valla põhimääruses ettenähtud volitused saab vallavanem vallavalitsuse ametisse kinnitamise päevast.

§ 33. Vallavalitsuse volituste tähtaeg

- (1) Vallavalitsus saab oma volitused vallavolikogu poolt ametisse kinnitamise päevast.
- (2) Vallavalitsus esitab lahkumispalve vallavolikogu uue koosseisu esimesel istungil.
- (3) Vallavalitsuse volitused lõpevad ka juhul, kui:
 - 1) vallavolikogu avaldab vallavalitsusele või vallavanemale umbusaldust.
- (4) Pärast lahkumispalve esitamist, vallavalitsusele või vallavanemale umbusalduse avaldamist, täidab vallavalitsus oma ülesandeid ja tema volitused kehtivad kuni uue vallavalitsuse ametisse kinnitamiseni.

§ 34. Vallavalitsuse pädevus

- (1) Vallavalitsus:
 - 1) valmistab ette vallavolikogus arutamisele tulevaid küsimusi, lähtudes vallavalitsuse seisukohtadest või vallavolikogu otsustest;
 - 2) lahendab ja korraldab kohaliku elu küsimusi, mis vallavolikogu määruste või otsustega või valla põhimäärusega on pandud täitmiseks vallavalitsusele;
 - 3) lahendab ja korraldab kohaliku elu küsimusi, mis ei kuulu vallavolikogu pädevusse;

- 4) lahendab küsimusi, mis on valla põhimääruse paragrahvi 27 lõike 2 alusel delegeeritud vallavalitsusele;
- 5) korraldab valla ametiasutuse poolt isikute vastuvõttu «Märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seadusega» ettenähtud korras.
- (2) Vallavalitsus võib taotleda vallavolikogu ees vallavolikogu poolt vastuvõetud määruse või otsuse uuesti läbivaatamist.
- (3) Vallavalitsus kehtestab oma korraldusega vallavalitsuse poolt osutavate teenuste hinnad, arvestades seejuures «Haldusmenetluse seaduse» paragrahvi 5 lõikes 3 sätestatut.

§ 35. Vallavalitsuse õigusaktide eelnõudele ja õigusaktidele esitatavad nõuded ning õigusaktide jõustumine

- (1) Vallavalitsuse õigusakti eelnõu esitaja järgib järgmisi nõudeid:
 - 1) õigusakti normtehnilist ja keelelist korrektsust;
 - 2) õigusakti sisu ja pealkirja vastavust;
 - 3) õigusakti motiveerivas osas õigusliku ja faktilise motivatsiooni olemasolu;
 - 4) õigusaktis sisalduv ülesanne, selle täitmine, täitmise tähtaeg;
 - 5) õigusakti jõustumise aeg.
- (2) Määrused ja korraldused avalikustatakse kuue tööpäeva jooksul vallavalitsuses ja on kättesaadavad kõigile isikutele. Määrused ja avalikustamisele kuuluvad korraldused on välja pandud ka valla koduleheküljel.
- (3) Ei avalikustata andmeid, mille väljastamine on seadusega keelatud või mõeldud üksnes valla ametiasutuse siseseks kasutamiseks.
- (4) Vallavalitsuse määrused ja korraldused vormistatakse ja avalikustatakse eesti keeles.
- (5) Määrus jõustub kolmandal päeval pärast avalikustamist, kui määruses eneses ei ole sätestatud hilisemat tähtpäeva.
- (6) Vallavalitsuse korraldus jõustub teatavakstegemisest, kui korralduses eneses ei sätestata hilisemat tähtpäeva.
- (7) Määrustele ja teistele vallavalitsuse dokumentidele kirjutab alla vallavanem ja vallasekretär.

4.peatükk

VALLAELANIKE OSALEMINE KOHALIKU OMAVALITSUSE TEOSTAMISES

§ 36. Õigusaktide algatamise õigus

- (1) Vähemalt ühel protsendil hääleõiguslikel vallaelanikel, kuid mitte vähem kui viiel hääleõiguslikul vallaelanikul on õigus teha kohaliku elu küsimustes vallavolikogu või vallavalitsuse õigusaktide vastuvõtmiseks, muutmiseks või kehtetuks tunnistamiseks algatusi, mis võetakse arutusele hiljemalt kolme kuu jooksul.
- (2) Paragrahvi 36 lõikes 1 ettenähtud algatus esitatakse vallavalitsusele vastava eelnõuna, millele lisatakse allkirjadega varustatud algatuse esitajate nimekiri. Kui algatatud küsimus kuulub vallavolikogu pädevusse, esitab vallavalitsus selle ühe kuu jooksul vallavolikogule lahendamiseks koos omapoolse seisukohaga.
- (3) Algatuse esitajate esindajal on õigus osaleda algatuse arutelus vallavolikogus või vallavalitsuses.

§ 37. Muudatuste taotlemine vallavolikogu ja vallavalitsuse õigusaktides

Igäihel on õigus taotleda vallavolikogult või vallavalitsuselt nende poolt vastuvõetud õigusaktidesse muudatuste tegemist või nende tühistamist, kui nendega on seadusevastaselt kitsendatud tema õigusi.

§ 38. Avalduste (ettepanekud, järelepärimised, kaebused) lahendamise kord

(1) Vallavolikogule saabunud avaldused suunab vallavolikogu esimees vastamiseks kas vallavalitsusele või vallavalitsusele ettepanekute tegemiseks vallavolikogu vastavale komisjonile.

(2) Avaldust arutatakse vallavolikogu komisjoni koosolekul ja vallavalitsuse istungil, kuhu võidakse kutsuda ka avaldaja või tema volitatud esindaja.

(3) Kui lahend ei rahulda avaldajat, võetakse see avaldaja taotlusel vallavolikogu päevakorda, kus kas kinnitatakse vallavalitsuse poolt vastu võetud lahend või saadetakse avaldus tagasi uueks läbivaatamiseks. Vallavolikogu istungile kutsutakse ka avaldaja või tema volitatud esindaja.

(4) Avaldused esitatakse vähemalt kümme päeva enne volikogu istungit ja nendele vastamine toimub järgmisel istungil, avalduse esitajale vastatakse kirjalikult.

5.peatükk

MAJANDUS JA EELARVE

§ 39. Munitsipaalomand

(1) Munitsipaalomand on vallale kuuluv vara.

(2) Vallavara valitsemise korra kehtestab vallavolikogu.

(3) Vald võib talle riigi poolt tasuta omandisse antud kinnisasja võõrandada juhul, kui kinnisasi ei ole enam vajalik või on muutunud kõlbmatuks valla ülesannete täitmiseks. Riigi poolt tasuta antud kinnisasja võib võõrandada ainult vallavolikogu poolt kehtestatud korras.

(4) Vallal on ostueesõigus tema haldusterritooriumil asuva ehitise võõrandamisel eraõiguslike isikute poolt, kui seda ehitist on osaliselt või tervikuna enne võõrandamist vähemalt ühe aasta jooksul kasutatud haridus-, tervishoiu-, kultuuri- või kasvatusasutusena. Muus osas kohaldatakse ostueesõigusele asjaõigusseaduse sätteid.

§ 40. Majandustegevus ja osalemine juriidilistes isikutes

(1) Vald võib teenuste osutamiseks asutada valla ametiasutuse hallatavaid asutusi, mis ei ole juriidilised isikud, olla osanikuks või aktsionäriks valla arengu seisukohast olulises äriühingus, samuti asutada sihtasutusi ja olla mittetulundusühingu liikmeks.

(2) Valla ametiasutuse hallatava asutuse asutamise ja selle tegevuse lõpetamise otsustab vallavolikogu. Hallatava asutuse põhimääruse, struktuuri ja koosseisu kinnitamine ning muutmine toimub vallavolikogu poolt kehtestatud korras. Valla ametiasutus ja ametiasutuse hallatav asutus registreeritakse riigi ja kohaliku omavalitsuse asutuste registris.

(3) Sihtasutuse, mille ainuasutajaks on vald, samuti osäühingu või aktsiaseltsi, mille ainsaks osanikuks või aktsionäriks on vald, asutamise, ühinemise, jagunemise ja ümberkujundamise ja lõpetamise otsustab ning põhikirja ja selle muudatused kinnitab vallavolikogu. Sihtasutuse, osäühingu või aktsiaseltsi nõukogu liikmed nimetab, samuti muid asutaja, osaniku või aktsionäri õigusi teostab vallavalitsus. Kui osäühingul ei ole nõukogu, nimetab vallavalitsus osäühingu juhatuse liikmed.

(4) Kui sihtasutusel on mitu asutajat või kui äriühingus osaleb lisaks vallale ka teisi osanikke või aktsionäre, samuti kui vald osaleb liikmena mittetulundusühingus, otsustab osalemise ja selle

lõpetamise vallavolikogu. Muus osas teostab osaniku-, aktsionäri-, asutaja- või liikmeõigusi vallavalitsuse poolt nimetatud isik.

(5) Valla on õigus oma ülesannete täitmiseks sõlmida lepinguid. Lepinguid sõlmib vallavanem. Erandjuhul võib vallavalitsuse korraldusega määrata lepinguid sõlmima teise vallaametniku.

§ 41. Maksud ja koormised

(1) Kohalikud maksud ja maksumäärade muudatused kehtestatakse enne vallaelarve või lisaelarve vastuvõtmist või eelarve muutmist ja neid rakendatakse eelarveaasta algusest või koos lisaelarve või eelarve muutmisega.

(2) Koormis on kohustus, mis seaduse alusel kehtestatakse vallavolikogu määrusega füüsilistele või juriidilistele isikutele kohustuslike tööde tegemiseks valla territooriumil kehtestatud heakorraeeskirja täitmiseks.

(3) Koormise võib kehtestada füüsilistele ja juriidilistele isikutele nende omandis või valduses oleva kinnistu või muu nende kasutuses oleva territooriumi ning sellega vahetult piirneva üldkasutatava territooriumi heakorra tagamiseks.

(4) Koormise määramisel kehtestatakse koormise olemus, ulatus, täitmise tingimused ja kord ning koormise täitmise üle kontrolli teostamise kord.

(5) Isik, kellel koormise täitmine lasub, võib oma arvel lasta selle täita teisel isikul. Isiku põhjendatud taotlusel on vallavolikogul õigus lubada isikul koormise täitmise eest maksta raha, mida peab kasutama selle koormise täitmiseks. Vallavolikogu poolt vastava loa andmisel määratakse vallavolikogu poolt kehtestatud korras koormise täitmiseks vajalike tööde maksumus.

(6) Koormise täitmist kontrollib vallavalitsus.

(7) Koormisena ei või kehtestada makse, trahve, teenustasusid, lõive ega muu nimetusega rahalisi kohustusi.

(8) Koormist ei või asendada maksuga kohalikku eelarvesse.

(9) Koormis ei või olla lepingu objektiks.

§ 42. Arengukava

(1) Arengukava on valla pika- ja lühiajalise arengu eesmäärke määratlev ja nende elluviimise võimalusi kavandav dokument, mis tasakaalustatult arvestab majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise keskkonna ning looduskeskkonna arengu pikaajalisi suundumusi ja vajadusi ning on aluseks erinevate eluvaldkondade arengu integreerimisel ja koordineerimisel.

(2) Kõik seaduse alusel vallale kohustuslikud valdkonnapõhised arengukavad, valla arengukava ning üldplaneering peavad olema omavahel seotud ning ei tohi olla vastuolus.

(3) Mis tahes eelarveaastal peab kehtiv arengukava hõlmama vähemalt kolme eelseisvat eelarveaastat. Kui vallal on pikemaajalisi varalisi kohustusi või neid kavandatakse pikemaks perioodiks, peab arengukava olema nimetatud varalisi kohustusi käsitlevas osas kavandatud selleks perioodiks.

(4) Arengukava koostatakse kogu valla territooriumi kohta. Täiendavalt võib arengukava koostada:

1) valla territooriumi osa kohta kehtiva arengukava täpsustamiseks või täiendamiseks;

2) valdkonnapõhise arengukavana kehtiva arengukava täpsustamiseks või täiendamiseks;

3) mitme valla või linna või nende territooriumi osade kohta huvitatud kohalike omavalitsusüksuste omavahelisel kokkuleppel.

(5) Vald korraldab avalike arutelude kaudu kõigi huvitatud isikute kaasamise arengukava koostamise protsessi ning tagab kehtestatud arengukava järgimise. Teade arengukava ja selle

muutmise eelnõu avalikustamise kohta avaldatakse maakonnalehes ja vallavalitsuse veebilehel. Avaliku väljapaneku kestus ei või olla lühem kui kolm nädalat.

(6) Arengukava esitatakse maavanemale ja Siseministeriumile hiljemalt üks kuu pärast vallavolikogu poolt tehtud otsust arengukava vastuvõtmise või muutmise kohta. Pärast vallavolikogu poolt vastuvõtmist avalikustatakse arengukava vallavalitsuse veebilehel.

(7) Hiljemalt iga aasta 1. oktoobriks vaatab vallavolikogu läbi valla arengukava ja võtab vastu otsuse selle täitmise ja vajadusel muutmise kohta.

(8) Arengukava on aluseks:

1) vallaelarve koostamisele;

2) investeringute kavandamisele ja nende jaoks rahaliste ja muude vahendite taotlemisele, sõltumata nende allikast;

3) laenude võtmisele, kapitalirendi kasutamisele ja võlakirjade emiteerimisele.

§ 43. Valla eelarve

(1) Vallaelarve koosneb eelarveaasta tuludest, kuludest ja finantseerimistingutest.

(2) Vallal on keelatud laenu andmine või tagamine. Laenu võib anda üksnes õppelaenuks vallaelarves selleks otstarbeks ettenähtud summa piires.

(3) Valla eelarveaasta algab 1. jaanuaril ja lõpeb 31. detsembril.

(4) Eelarve projekt, vastuvõetud eelarve, eelarve muudatused ja lisaeelarved ning majandusaasta aruanne avaldatakse üldiseks teadmiseks vallaelanikele.

§ 44. Valla eelarve koostamine ja jõustumine

(1) Valla eelarve koostatakse seaduses sätestatud korras, arvestades valla arengukava.

(2) Eelarve või selle projekti muutmise ettepanekule, mis tingib nendes ettenähtud tulude vähendamise, kulude suurendamise või kulude ümberjaotamise, tuleb algatajal lisada rahalised arvestused, mis näitavad ära kulude katteks vajalikud tuluallikad. Ettepaneku läbivaatamisel tuleb selle kohta ära kuulata vallavalitsuse arvamus.

(3) Eelarve jõustub eelarveaasta algusest.

§ 45. Eelarve muutmine

Eelarves määratud assigneeringute ümberjaotamiseks esitab vallavalitsus vallavolikogule eelarve muutmise eelnõu.

§ 46. Majandusaasta aruande kinnitamine

Majandusaasta aruande kinnitab vallavolikogu hiljemalt järgneva aasta 30. juuniks, kuulates ära revisjonikomisjoni arvamuse. Majandusaasta aruanne avalikustatakse vastavalt vallavolikogu õigusaktide avalikustamise korrale.

6.peatükk

TÖÖKORRALDUS

§ 47. Töövormid

(1) Vallavolikogu ja vallavalitsuse töövorm on istung. Vallavolikogu ja vallavalitsuse komisjoni töövorm on koosolek.

(2) Vallavolikogu tehnilise teenindamise tagab vallavalitsus. Vallavolikogu ja vallavalitsuse komisjonide töö korraldamise ja koosolekute protokollimise eest vastutab komisjoni esimees või teda asendav komisjoni liige.

§ 48. Asjaajamiskeel

Valla asjaajamiskeel on eesti keel. Igäihel on õigus pöörduda ametiisikute poole eesti keeles ja saada eestikeelseid vastuseid.

§ 49. Vallavolikogu esimees

(1) Vallavolikogu esimees:

- 1) korraldab vallavolikogu tööd, kutsub kokku ja juhatab vallavolikogu istungeid ning korraldab nende ettevalmistamist;
- 2) esindab valda ja vallavolikogu vastavalt seadusega, valla põhimäärusega ning vallavolikogu poolt antud pädevusele;
- 3) kirjutab alla vallavolikogu poolt vastuvõetud määrustele ja teistele vallavolikogu dokumentidele;
- 4) korraldab vallavolikogule saabunud avalduste lahendamist;
- 5) korraldab vallavolikogu komisjonide tööjaotust;
- 6) täidab muid talle seaduse alusel ja valla põhimäärusega pandud ülesandeid;
- 7) annab vallavolikogu sisemise töö korraldamiseks käskkirju.

(2) Vallavolikogu esimehe ülesandel või tema äraolekul asendab teda vallavolikogu aseesimees.

(3) Vallavolikogu esimehe ja aseesimehe ning komisjoni esimehe ja aseesimehe volitused lõpevad samaaegselt tema vallavolikogu liikme volituste peatumisega või ennetähtaegse lõppemisega.

§ 50. Vallavolikogu kokkukutsumine

(1) Vallavolikogu istungi kutsub kokku vallavolikogu esimees või tema asendaja, kelleks on aseesimees või aseesimehe puudumisel vallavolikogu vanim liige, vallavolikogu poolt kehtestatud korras.

(2) Vallavolikogu esimese istungi kutsub kokku valla valimiskomisjoni esimees hiljemalt seitsmendal päeval pärast valimistulemuse väljakuulutamist. Vallavolikogu esimese istungi ning valla põhimääruse paragrahvi 62 lõike 2 alusel kokkukutsutava istungi kutse saamisel ei ole vaja järgida valla põhimääruse paragrahvi 50 lõikes 4 ettenähtud nõudeid. Sama kord kehtib ka vallavolikogu järgmiste istungite kokkukutsumisel, kui esimesel istungil ei osutunud vallavolikogu esimees valituks.

(3) Valla põhimääruse paragrahvi 62 lõike 2 alusel kokkukutsutava vallavolikogu istungi kutsub kokku valla valimiskomisjoni esimees hiljemalt seitsmendal päeval pärast asendusliikmete määramist.

(4) Vallavolikogu kokkukutsumisel tuleb kutses ära näidata arutusele tulevad küsimused ja kutse peab olema vallavolikogu liikmetele teatavaks tehtud vähemalt neli päeva enne vallavolikogu istungit. Koos kutsega saadetakse vallavolikogu liikmetele üldjuhul ka määruste ja otsuste eelnõud.

(5) Vallavolikogu esimees või tema asendaja kutsub vallavolikogu kokku vallavalitsuse või vähemalt neljandiku vallavolikogu koosseisu ettepanekul nende poolt tõstatatud küsimuste arutamiseks. Istungi toimumise aja määrab vallavolikogu esimees või tema asendaja, arvestades valla põhimääruses sätestatud, kuid mitte hilisemaks kui üks kuu.

§ 51. Küsimuste arutelu vallavolikogus

- (1) Vallavolikogu tööd korraldab ja istungeid juhatab vallavolikogu esimees või tema asendaja.
- (2) Vallavolikogu esimees korraldab vajadusel arutlusele tulevate küsimuste ettevalmistamist vallavolikogu poolt. Vallavolikogu võib vallavalitsusele anda ettevalmistamiseks vallavolikogus arutlusele tulevaid küsimusi.
- (3) Vallavolikogu esimest istungit juhatab kuni vallavolikogu esimehe valimiseni valla valimiskomisjoni esimees või aseesimees. Esimese istungi päevakorras on vallavolikogu esimehe ja aseesimehe või aseesimeeste valimine ning vallavalitsuse lahkumispalve ärakuulamine. Sama kord kehtib ka valla põhimääruse paragrahvi 62 lõike 2 alusel kokkukutsutud uue vallavolikogu esimese istungi päevakorra suhtes, välja arvatud vallavalitsuse lahkumispalve ärakuulamine. Vallavolikogu esimehe valimised korraldab valla valimiskomisjon ning valimistulemused tehakse kindlaks valimiskomisjoni otsusega. Sama kord kehtib ka vallavolikogu järgmistel istungitel, kui esimesel istungil ei osutunud vallavolikogu esimees valituks.
- (4) Vallavolikogu istungid on avalikud. Vallavolikogu võib kuulutada istungi küsimuse arutelu osas kinniseks, kui selle poolt hääletab vähemalt kaks korda enam vallavolikogu liikmeid kui vastu või kui küsimust puudutavate andmete avalikustamine on seadusega keelatud või piiratud.
- (5) Vallavolikogu arutab istungi kutses märgitud ja vallavolikogu poolt nõutavas korras ettevalmistatud küsimusi.
- (6) Vallavolikogu istungist võivad sõnaõigusega osa võtta vallavalitsuse liikmed, vallasekretär, samuti vallavolikogu poolt istungile kutsustud isikud. Sõna andmise otsustab istungi juhataja.
- (7) Vallavolikogu liikmete kohalolekut kontrollitakse istungi alguses. Vallavolikogu liige kirjutab allkirja osavõtulehele, mis lisatakse istungi protokollile.
- (8) Vallavolikogu liikme hilinemine istungile või lahkumine istungi toimumise ajal ajutiselt või lõplikult fikseeritakse istungi protokollis.
- (9) Istungile kutsutud külalised kirjutavad allkirja külaliste lehele, mis lisatakse istungi protokollile.
- (10) Istungi avamine hõlmab:
 - 1) istungi kvoorumis fikseerimist;
 - 2) kohal olevate külaliste tutvustamist.
- (11) Arutlusel olevate küsimuste läbitöötamise vormid, järjekord ja määratud ajad on järgmised:
 - 1) ettekanne - kuni 20 min;
 - 2) kaasettekanne - kuni 10 min;
 - 3) küsimused ettekandjale ja kaasettekandjale - kuni kaks küsimust igalt arutlusega seotud osalejalt;
 - 4) sõnavõttud - igale osalejale üks kord ja kuni 5 min;
 - 5) esinemine repliigi korras - igale osalejale üks kord ja kuni 2 min;
 - 6) ettekandja ja kaasettekandja lõppsõna - kuni 3 min.
- (12) Küsimused, sõnavõttud ja repliigid toimuvad nende taotlemise järjekorras ning istungi juhataja loal.
- (13) Istungi juhataja:
 - 1) teeb kindlaks istungist osavõtjate arvu, jälgib koosseisu häälteenamust nõudvate küsimuste korral vajaliku kvoorumis olemasolu;
 - 2) jälgib istungi päevakorrast ning küsimuse arutelu korrast kinnipidamist;
 - 3) kutsub päevakorrast kõrvalekalduva kõneleja teema juurde tagasi;
 - 4) istungist osavõtjate poolt sobimatute väljendite kasutamise korral nõuab temalt väljendi parandamist või vabandamist, keeldumise korral lõpetab tema kõne;
 - 5) viib läbi hääletamised ja teeb teatavaks hääletamise tulemused;

- 6) kuulutab välja vallavolikogu otsustuste vastuvõtmise;
- 7) paneb eelnõud hääletusele eelnõude esitamise järjekorras;
- 8) kuulutab välja istungi avamise, vaheajad ja lõppemise.

(14) Istungi päevakorras olevaid küsimusi arutatakse ühel või kahel lugemisel. Kahel lugemisel arutatakse küsimust, mis on toodud valla põhimääruse paragrahvi 51 lõikes 15 või kui vähemalt nelja volikogu liikme poolt tehtud kirjalik ettepanek kinnitatakse poolthääldenamusega.

(15) Kahel lugemisel arutatakse järgmisi küsimusi:

- 1) põhimääruse kinnitamine ja muutmine;
- 2) arengukava vastuvõtmine ja muutmine;
- 3) eelarve kinnitamine;
- 4) kohalike maksude kehtestamine.

§ 52. Hääletamine vallavolikogus

(1) Vallavolikogu ainupädevusse kuuluvaid küsimusi otsustatakse hääletamise teel. Muudes küsimustes hääletatakse juhul, kui vähemalt üks vallavolikogu liige seda nõuab.

(2) Hääletamine vallavolikogus on avalik, välja arvatud isikuvalimised, mis otsustatakse salajasel hääletamisel.

(3) Õigusakti eelnõud tervikuna ei panda hääletusele enne parandusettepanekute läbihääletamist. Parandusettepanekud hääletatakse läbi nende esitamise järjekorras.

(4) Hääletuse viib läbi istungi juhataja. Kui istungi juhataja on asunud hääletuse läbiviimisele, siis sõna enam ei anta.

(5) Hääletamisel osalevad ainult vallavolikogu liikmed.

(6) Hääletamisele pandud küsimus peab olema formuleeritud nii, et see sisaldab ainult ühte ettepanekut, millele on võimalik vastata «ja» või «ei». Enne hääletamist teatab istungi juhataja hääletamise korra.

(7) Hääled loetakse järjekorras:

- 1) poolthääled;
- 2) vastuhääled;
- 3) erapooletud.

(8) Kui poolthääled ja vastuhääled on jagunenud võrdselt, siis kuulutab istungi juhataja läbirääkimisteks välja vaheaja. Istungi jätkumisel toimub küsimuse arutus valla põhimääruse paragrahvi 51 lõikes 11 sätestatud korras.

(9) Vallavolikogu otsustused fikseerib istungi juhataja.

(10) Vallavolikogu otsustused tehakse poolthääldenamusega. Valla põhimääruse paragrahvi 27 lõike 1 punktides 2, 4, 6-10, 14, 15, 18, 24 ja 26 ning põhiseaduslikkuse järelvalve «Kohtumenetluse seaduse» paragrahvis 7 ettenähtud küsimustes otsustuste vastuvõtmiseks on vajalik vallavolikogu koosseisu hääldenamus.

§ 53. Umbusaldusmenetlus vallavolikogus

(1) Vähemalt neljandik vallavolikogu koosseisust võib algatada umbusalduse avaldamise vallavolikogu esimehele, vallavolikogu aseesimehele, vallavolikogu komisjoni esimehele, vallavolikogu komisjoni aseesimehele, revisjonikomisjoni liikmele, vallavalitsusele, vallavanemale, vallavalitsuse liikmele.

Umbusalduse algatamine toimub vallavolikogu istungil. Umbusaldus algatatakse enne päevakorrapunktide arutelude juurde asumist. Umbusalduse algatajate esindaja esineb ettekandega ja annab umbusalduseavalduse istungi juhatajale üle.

(2) Umbusalduse avaldamise küsimus lülitatakse vallavolikogu järgmise istungi päevakorda.

(3) Umbusaldushääletus on avalik. Umbusalduse avaldamine vabastab vallavolikogu esimehe või aseesimehe, vallavolikogu komisjoni esimehe, komisjoni aseesimehe või revisjonikomisjoni liikme tema kohustustest. Vallavolikogu esimehele umbusalduse avaldamise korral täidab vallavolikogu esimehe ülesandeid kuni uue esimehe valimiseni vallavolikogu aseesimees.

(4) Umbusalduse avaldamine vabastab vallavanema vallavanema ametist või vallavalitsuse liikme vallavalitsuse liikme kohustustest. Vallavanemale umbusalduse avaldamise korral valib vallavolikogu samal istungil uue vallavanema või määrab ühe vallavalitsuse liikmetest vallavanema asendajaks kuni uue vallavanema valimiseni.

(5) Vallavalitsusele umbusalduse avaldamise korral täidab vallavalitsus oma ülesandeid edasi ja vallavalitsuse volitused kehtivad kuni uue vallavalitsusele volituste andmiseni valla põhimääruses sätestatud korras. Vallavalitsuse volituste lõppemine seoses umbusalduse avaldamisega toob kaasa kõigi vallavalitsuse liikmete vabastamise vallavalitsuse liikme kohustustest.

(6) Kui vallavolikogu avaldab umbusaldust mõnele vallavalitsuse liikmele ning valla põhimääruse paragrahvi 59 lõikes 4 sätestatud kvoorum jääb alles, jätkab vallavalitsus oma tegevust ning vabad kohad täidetakse valla põhimääruse paragrahvi 32 lõikes 2 sätestatud korras või muudetakse sätestatud korras vallavalitsuse liikmete arvu ja vallavalitsuse struktuuri.

(7) Kui vallavalitsuse liikmetele avaldatud umbusalduse tagajärjel ei ole täidetud valla põhimääruse paragrahvi 59 lõikes 4 sätestatud kvooruminouet, ei ole vallavalitsus otsustusvõimeline kuni vajaliku arvu uute vallavalitsuse liikmete kinnitamiseni

(8) Kui umbusalduse avaldamine ei leidnud vallavolikogu istungil toetust, siis ei saa samale isikule kolme kuu jooksul samal põhjusel algatada uut umbusalduse avaldamist.

(9) Umbusalduse avaldamine on vallavanema või vallavalitsuse liikme ametist vabastamise eraldi alus «Avaliku teenistuse seaduse» paragrahvides 114, 119, 123 ja 128 sätestatud ametist vabastamise aluste kõrval.

§ 54. Tagasiastumine

Vallavolikogu esimehe, vallavolikogu aseesimehe, vallavolikogu komisjoni esimehe, vallavolikogu komisjoni aseesimehe, revisjonikomisjoni liikme, vallavanema või vallavalitsuse liikme tagasiastumise korral esitab ta avalduse vallasekretärile. Avalduse esitanu loetakse tagasi astunuks avalduses märgitud kuupäevast, mis ei või olla varasem kui järgmine tööpäev avalduse esitamisest. Vallasekretär teavitab kohe vallavolikogu esimeest või tema asendajat.

§ 55. Vallavolikogu komisjonid

(1) Vallavolikogu võib moodustada nii alatise kui ka ajutise komisjone. Komisjoni liikmete arv peab olema paaritu. Komisjonide esimehed ja aseesimehed tuleb valida vallavolikogu liikmete hulgast. Teised komisjoni liikmed kinnitatakse komisjoni esimehe esildusel.

(2) Vallavolikogu alatiste ja ajutiste komisjonide ülesanne on kohaliku omavalitsuse poolt lahendamist vajavate vallaelu probleemide väljaselgitamine ja vallavalitsusele ettepanekute tegemine nende lahendamiseks, tegevuskavade väljatöötamine, vallavolikogu määruste ja otsuste algatamine ning eelnõude koostamine.

(3) Alatiste ja ajutiste komisjonide moodustamine, selle koosseis ja pädevus kinnitatakse vallavolikogu otsusega

(4) Alatise komisjoni likvideerib ja pädevust muudab vallavolikogu komisjoni esimehe või vallavolikogu esimehe ettepanekul

(5) Komisjonidele suunavad materjale läbivaatamiseks vallavolikogu, vallavolikogu esimees, vallavalitsus ja vallavanem.

(6) Komisjoni töövorm on koosolek. Komisjon on otsustusvõimeline, kui komisjoni koosolekust võtab osa vähemalt pool komisjoni koosseisust, sealhulgas komisjoni esimees. Komisjoni otsustused võetakse vastu poolthäälteenamusega. Komisjoni otsustused protokollitakse ja vormistatakse kolme tööpäeva jooksul ning neile kirjutab alla koosoleku juhataja. Protokollid peavad vastama haldusdokumentidele kehtestatud põhinõuetele. Komisjoni dokumente hoiab vallasekretär.

(7) Komisjoni otsustused on soovitusliku iseloomuga vallavolikogu määruste ja otsuste vastuvõtmisel.

(8) Alatine komisjon on aruandekohustuslik vallavolikogu ees.

§ 56. Revisjonikomisjon

(1) Vallavolikogu moodustab oma volituste ajaks vähemalt kolmeliikmelise revisjonikomisjoni.

(2) Revisjonikomisjoni esimees ja liikmed valitakse vallavolikogu liikmete hulgast.

(3) Revisjonikomisjon kontrollib:

1) vallavalitsuse tegevuse vastavust vallavolikogu määrustele ja otsustele;

2) valla ametiasutuste ja nende hallatavate asutuste raamatupidamise õigsust ja vallavara kasutamise sihipärasust;

3) tulude tähtaegset sissenõudmist ja arvelevõtmist ning kulude vastavust valla eelarvele;

4) valla poolt sõlmitud lepingute täitmist;

5) vallavalitsuse ja nende ametiasutuste tegevuse seaduslikkust ja otstarbekust.

(4) Revisjonikomisjonil on õigus saada teavet ja kõiki oma tööks vajalikke dokumente.

(5) Kontrollimist viivad läbi revisjonikomisjoni liikmed.

(6) Kontrollimise tulemused vormistatakse aktiga. Revisjonikomisjoni otsus ja akt saadetakse vallavalitsusele, kes võtab revisjoniakti suhtes seisukoha ja esitab selle kümne päeva jooksul revisjonikomisjonile. Revisjonikomisjon esitab eelnimetatud dokumendid vallavolikogule otsuse tegemiseks kontrolli tulemuste realiseerimise kohta, lisades nendele dokumentidele otsuse tegemiseks vajaliku vallavolikogu õigusakti eelnõu.

(7) Revisjonikomisjon esitab vähemalt kord aastas aruande oma tegevuse kohta vallavolikogu istungil.

§ 57. Vallavolikogu fraktsioon

(1) Vallavolikogu liikmed võivad moodustada vallavolikogu fraktsioone. Vallavolikogu liige võib kuuluda ainult ühte fraktsiooni.

(2) Fraktsiooni moodustamise otsustab vallavolikogu. Fraktsioon loetakse moodustatuks tema registreerimise momendist alates. Fraktsiooni moodustamise aluseks on vähemalt kolme vallavolikogu liikme allkirjaga varustatud kirjalik avaldus.

(3) Fraktsioon võib esitada enda poolt kandidaate kõigil isikuvalimistel.

(4) Fraktsioonil on õigus algatada ja ette valmistada vallavolikogu määruste ja otsuste projekte.

§ 58. Volikogu eestseisus

(1) Vallavolikogu eestseisus on nõuandev organ vallavolikogu esimehe juures vallavolikogu istungi päevakorra projekti koostamiseks ja töökorralduse muudatustepanekute läbivaatamiseks. Eestseisus tegutseb vallavolikogu istungite vaheajal. Eestseisuse otsused on vallavolikogu esimehele soovitusliku iseloomuga.

(2) Vallavolikogu eestseisus moodustatakse vallavolikogu fraktsioonide ja alatiste komisjonide esimeestest, vallavolikogu istungisekretärist ning vallavolikogu esimehest ja aseesimehest.

- (3) Eestseisuse töövorm on koosolek, mille kutsub kokku vallavolikogu esimees või aseesimees. Eestseisuse koosolekud toimuvad üldjuhul vähemalt seitse päeva enne volikogu istungit, juhul kui vallavolikogu esimees ei määra teisiti.
- (4) Eestseisuse koosoleku päevakorra projekti koostab vallavolikogu esimees või aseesimees.
- (5) Eestseisuse koosoleku päevakorra projekt koos eelnõude ja nende juurde kuuluvate dokumentidega ning vallavolikogu menetluses olevate eelnõude ja arupärimiste loetelud peavad olema kättesaadavad eestseisuse liikmetele eestseisuse koosoleku alguseks. Eestseisuse koosoleku ajal esitatud eelnõud ja nende juurde kuuluvad lisad jagatakse kohe laiali eestseisuse liikmetele.
- (6) Eestseisuse koosolekul arutatakse eelnõude võtmist vallavolikogu istungi päevakorra projekti.
- (7) Eestseisuse koosolekul kuulatakse ära juhtivkomisjoni seisukohad eelnõude kohta ning otsustatakse, milliseid neist lülitada vallavolikogu istungi päevakorra projekti.
- (8) Eestseisuse koosolek protokollitakse ning protokollile kirjutavad alla vallavolikogu esimees ja protokollija.
- (9) Eestseisuse koosoleku protokollid peavad olema kättesaadavad vallavolikogu liikmetele. Koosoleku protokolle säilitatakse vallakantseleis.

§ 59. Vallavalitsuse töö korraldamine

- (1) Vallavalitsuse juht on vallavanem, kes esindab vallavalitsust.
- (2) Vallavalitsuse juht ei või olla vallavolikogu esimees.
- (3) Vallavalitsuse koosseisu kuuluvad vallavanem ja valitsuse liikmed.
- (4) Vallavalitsus on otsustusvõimeline, kui tema istungist võtab osa üle poole vallavalitsuse koosseisust, sealhulgas vallavanem või tema asendaja. Istungist võtab sõnaõigusega osa vallasekretär.
- (5) Vallavalitsuse istungid on kinnised, kui vallavalitsus ei otsusta teisiti. Vallavanem või tema asendaja võib istungile kutsuda ka teisi isikuid. Vallavalitsuse istungit juhatab vallavanem, tema äraolekul tema asendaja.
- (6) Vallavalitsuse otsustused tehakse poolthäälte enamusega.
- (7) Vallavalitsuse määrustele ja teistele dokumentidele kirjutavad alla vallavanem või tema asendaja ning vallasekretär.
- (8) Vallavalitsuse istungil asendab vallavanemat tema äraolekul tema poolt määratud vallavalitsuse liige.
- (9) Vallavalitsusel on õigus moodustada komisjone.

§ 60. Vallavanem

- (1) Vallavanem:
 - 1) korraldab vallavalitsuse tööd ja vallavalitsuse istungite ettevalmistamist;
 - 2) esindab valda ja vallavalitsust vastvalt seadusega, valla põhimäärusega ning vallavolikogu poolt antud pädevusele;
 - 3) annab vallavalitsuse ja tema ametiasutuste sisemise töö korraldamiseks käskkirju;
 - 4) kirjutab alla vallavalitsuse määrustele ja korraldustele ning teistele vallavalitsuse dokumentidele;
 - 5) esitab vallavolikogule kinnitamiseks vallavalitsuse koosseisu;
 - 6) esitab vallavolikogule ettepaneku vallavalitsuse täiendava liikme kinnitamiseks või vallavalitsuse liikme vabastamiseks vallavalitsuse liikme kohustustest;

- 7) esitab vallavalitsusele ametisse nimetamiseks valla ametiasutuse juhi kandidaadi ja ametisse kinnitamiseks valla ametiasutuse hallatava asutuse juhi kandidaadi, teeb vallavalitsusele ettepaneku nimetatud juhtide ametist vabastamise kohta, teostab tööandja teisi õigusi ja kohustusi, kui vallavolikogu või vallavalitsuse õigusaktis ei ole sätestatud teisiti;
 - 8) esitab majanduslike huvide deklaratsiooni korrupsioonivastases seaduses sätestatud korras;
 - 9) kinnitab vallavalitsuse töö sisekorraeeskirja ning teenistujate ametijuhendid;
 - 10) täidab muid talle seaduse alusel ja valla põhimäärusega pandud ülesandeid.
- (2) Vallavanemat asendab vallavalitsuse sisemise töö korraldamisel vallavanema asetäitja.
 - (3) Vallavanem ei tohi olla üheski muus riigi- või kohaliku omavalitsuse ametis, riigi või kohaliku omavalitsuse hallatava asutuse töötaja ega kuuluda kohaliku omavalitsuse osalusega äriühingu juhtorganisse.

§ 61. Istungi ja koosoleku protokoll

- (1) Vallavolikogu istungi protokollile kirjutab alla vallavolikogu esimees või aseesimees.
- (2) Vallavalitsuse istungi protokollile kirjutavad alla vallavanem või tema asendaja ja protokollija.
- (3) Vallavolikogu või vallavalitsuse komisjoni koosoleku protokollile kirjutab alla koosoleku juhataja.
- (4) Protokollile allakirjutanud isikud vastutavad protokollis sisalduvate andmete õigsuse eest.
- (5) Protokollile kantakse istungi või koosoleku toimumise aeg ja koht, osavõtjate nimed, arutlusel olnud küsimused, nende kohta esitatud ettepanekud ja vastuvõetud otsused, hääletamistulemused, kui küsimus otsustati hääletamise teel, ning otsustajate või küsimuste algatajate eriarvamused.
- (6) Vallavolikogu istungite protokollid peavad olema kättesaadavad igapähele. Vallavolikogu istungi protokollid avalikustatakse vallasekretäri ruumis ja valla koduleheküljel kümne tööpäeva jooksul istungi toimumisest.
- (7) Vallavalitsuse istungite ning vallavolikogu ja vallavalitsuse komisjonide koosolekute protokollid peavad olema igapähele kättesaadavad. Protokollid avalikustatakse vallasekretäri ruumis kümne tööpäeva jooksul istungi või koosoleku toimumisest. Valla koduleheküljel avalikustatakse protokollid väljavõtte.
- (8) Üldkättesaadavaks ei tehta protokollides sisalduvaid andmeid, mille väljastamine on seadusega piiratud või mõeldud valla ametiasutuse siseseks kasutamiseks.
- (9) Protokollid ja teised dokumendid peavad vastama haldusdokumentidele kehtestatud põhinõuetele.

§ 62. Vallavolikogu tegutsemisvõimetus

- (1) Vallavolikogu on tegutsemisvõimetu, kui ta:
 - 1) ei ole vastu võtnud valla eelarvet kolme kuu jooksul eelarveaasta algusest või riigieelarve vastuvõtmisest arvates, kui riigieelarvet ei olnud vastu võetud eelarveaasta alguseks;
 - 2) ei ole kahe kuu jooksul uue koosseisu esimese istungi kokkutulemise päevast arvates valinud vallavolikogu esimeest ja vallavanemat või ei ole nelja kuu jooksul uue koosseisu esimese istungi kokkutulemise päevast arvates kinnitanud vallavalitsuse liikmeid;
 - 3) ei ole kahe kuu jooksul vallavolikogu esimehe, vallavanema ametist vabastamisest arvates valinud uut vallavolikogu esimeest, vallavanemat või ei ole nelja kuu jooksul vallavanema vabastamisest arvates kinnitanud vallavalitsuse liikmeid;

4) ei ole kahe kuu jooksul vallavanemale või vallavalitsusele umbusalduse avaldamise päevast arvates valinud uut vallavanemat ja ei ole nelja kuu jooksul umbusalduse avaldamise päevast arvates kinnitanud vallavalitsuse liikmeid.

(2) Kui vallavolikogu osutub tegutsemisvõimetuks, loetakse kõigi tema liikmete volitused ennetähtaegselt lõppenuks ning nende asemele astuvad asendusliikmed seaduses sätestatud korras. Sellisel juhul kutsub vallavolikogu istungi kokku ja seda juhatab kuni vallavolikogu esimehe valimiseni valla valimiskomisjoni esimees või tema asendaja.

(3) Kui vallavolikogu liikmete arv langeb alla vallavolikogu koosseisu häälteenamuse saavutamiseks vajaliku arvu vähem kui kuus kuud enne kohaliku omavalitsuse volikogude korralisi valimisi, otsustab valla põhimääruse paragrahvi 27 lõike 1 punktides 12 ja 13 ning paragrahvi 27 lõikes 2 nimetatud küsimusi vallavalitsus.

7. peatükk

OMAVALITSUSTEENISTUSE PÕHIALUSED

§ 63. Omavalitsusteenistus

Omavalitsusteenistust vallavalitsuses reguleerib «Avaliku teenistuse seadus», «Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus» ja valla põhimäärus.

§ 64. Vallavolikogu poolt valitud ja ametisse nimetatud isikute sotsiaalsed garantiid

(1) Vallavolikogu esimehele, palgalisel ametikohal töötavale vallavolikogu aseesimehele, vallavanemale ja vallavolikogu poolt ametisse nimetatud vallavalitsuse liikmele makstakse vallavolikogu otsusega ametist vabastamisel hüvitust kolme kuu ametipalga ulatuses, kui ta on töötanud kaks kuni kaheksa aastat, ja kuue kuu ametipalga ulatuses, kui ta on töötanud vastaval ametikohal rohkem kui kaheksa aastat ning vabastamine toimub:

1) seoses volituste tähtajalise lõppemisega;

2) tema enda algatusel seoses terviseseisundiga, mis ei võimalda püsivalt oma teenistuskohustusi täita;

3) seoses umbusalduse avaldamisega.

(2) Valla põhimääruse paragrahvi 64 lõikes 1 sätestatud hüvitust ei maksta, kui vallavolikogu poolt ametisse valitud või nimetatud isik:

1) vabastatakse ametist tema enda algatusel, välja arvatud käesoleva põhimääruse paragrahvi 64 lõike 1 punktis 2 toodud juhul;

2) valitakse või nimetatakse vallavolikogu poolt ametisse uueks tähtajaks.

(3) Palgalisel ametikohal töötavale vallavanemale makstakse ametist vabastamisel hüvitist kuue kuu ametipalga ulatuses, kui ametist vabastamine toimub volikogude algatusel toimuva valdade või linnade haldusterritoriaalse korralduse muutmise tõttu. Hüvitist ei maksta, kui volikogu valib vallavanema ametisse uueks tähtajaks.

§ 65. Vallasekretär

(1) Vallasekretäri nimetab ametisse ja vabastab ametist seaduses sätestatud korras vallavanem.

(2) Vallasekretäriks võib nimetada vähemalt 21-aastase Eesti kodaniku, kellel on juristi kvalifikatsioon või tunnistus Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud kutsenõuetele vastavuse kohta.

(3) Vallasekretär ei kuulu vallavalitsuse koosseisu, kuid ta võtab sõnaõigusega osa vallavalitsuse istungitest.

(4) Vallasekretär:

- 1) korraldab vallavolikogu ja vallavalitsuse tehnilist teenindamist;
 - 2) annab kaasallkirja vallavalitsuse määrustele ja korraldustele;
 - 3) korraldab vallavolikogu ja vallavalitsuse õigusaktide avaldamist ja töö avalikustamist;
 - 4) saadab õiguskantslerile valla õigustloovate aktide ära kirjad 10 päeva jooksul nende vastuvõtmisest arvates;
 - 5) esindab valda kohtus või volitab selleks teisi isikuid;
 - 6) hoiab valla vapipitsatit;
 - 7) informeerib vallavolikogu ja vallavalitsust uutest õigusaktidest, esitab ettepanekud vallas vajalike õigusaktide väljatöötamise ja kehtestamise kohta ning vallavolikogu ja vallavalitsuse töö efektiivsemaks korraldamiseks vajalike muudatuste sisseviimise kohta;
 - 8) osaleb vallavalitsuse istungite ettevalmistamisel ja korraldab istungite protokollimist;
 - 9) viseerib õigusaktide eelnõud ning lepinguprojektid ja esitab arvamuse nende seaduslikkuse kohta; vallasekretäril on õigus eelnõu esitajale tagasi saata koos põhjendusega, kui eelnõu on vastuolus kehtivate õigusaktidega või sisaldab ebatäpseid andmeid;
 - 10) taotleb ebaseaduslike õigusaktide tühistamist;
 - 11) teostab notariaaltoiminguid seaduses ettenähtud korras ja pädevuse piires;
 - 12) registreerib «Kriminaalmenetluse seadustiku» paragrahvis 141 sätestatud juhul prokuratuuri määruse või kohtumääruse alusel vallavanema teenistussuhte peatumise määruse saamisele järgnevast tööpäevast;
 - 13) vastutab sünni- ja surmaaktide õigusaktidele vastava koostamise eest kooskõlas «Perekonnaseaduse» paragrahvi 108 2. lõikega;
 - 14) täidab teisi seaduses, valla põhimääruses ja vallavalitsuse töökorras pandud ülesandeid.
- (5) Vallasekretäri asendamise korra määrab vallavanem.

§ 66. Valla asutused

- (1) Valla asutused on haridus-, kultuuri- ja muud asutused, mis ei teosta avalikku võimu, kuid mida finantseeritakse valla eelarvest.
- (2) Valla asutuse asutamise ning selle tegevuse lõpetamise, põhimääruse ja selle muutmise kinnitab vallavolikogu.

§ 67. Aleviku- ja külavanem

- (1) Aleviku või küla koosolekul võidakse valida aleviku- või külavanem.
- (2) Vallavalitsuse ülesannete täitmine aleviku- või külavanema poolt sätestatakse lepinguga.
- (3) Vallavolikogu võib võtta vastu aleviku ja külavanema statuudi, milles määratakse aleviku ja külavanema valimise kord, kandidaadile esitatavad nõuded, õigused ja kohustused ning volituste kestuse periood. Aleviku või külavanema volituste kestus ei ole piiratud vallavolikogu volituste kestusega.

8. peatükk

OMAVALITSUSÜKSUSTE KOOSTÖÖ

§ 68. Koostöövormid

- (1) Vald võib teiste valdade ja linnadega ühiste huvide väljendamiseks, esindamiseks, kaitsmiseks ning ühiste ülesannete täitmiseks:
 - 1) tegutseda ühiselt;

- 2) anda sellekohased volitused mõnele vallale või linnale;
- 3) moodustada kohaliku omavalitsuse üksuste liite ja muid ühendusi.
- (2) Valla põhimääruse paragrahvi 68 lõikes 1 tähendatud koostöö korral võivad vallad ja linnad näha lepinguga ette ühisasutuste moodustamise.

9. peatükk

SUHTED RIIGIORGANITEGA JA JÄRELVALVE

§ 69. Suhted riigorganitega

- (1) Valla ning riigi valitsusasutuste suhted põhinevad seadusel ja lepingul.
- (2) Valla omavalitsusorganid ei tohi delegeerida oma ülesandeid ja pädevust ning nende täitmiseks seadusega ettenähtud vahendeid riigi valitsusasutustele.
- (3) Vallavolikogul on õigus esitada Vabariigi Valitsusele ettepanekuid seaduste ning teiste õigusaktide vastuvõtmiseks või muutmiseks.
- (4) Kohalike võimuorganitega konsulteeritakse õigeaegselt ja sobival viisil kõigi neid otseselt puudutavate küsimuste planeerimise ja otsustamise puhul.

§ 70. Valla tegevuse järelevalve ja kontroll

- (1) Maavanem teostab järelevalvet valla tegevuse üle seadusega sätestatud korras.
- (2) Riigikontroll kontrollib valla tegevust vastavalt «Riigikontrolli seadusele».
- (3) Järelevalvet valla õigustloovate aktide vastavuse üle «Eesti Vabariigi põhiseadusele» ja seadustele teostab õiguskantsler.

§ 71. Teenistuslik järelevalve

- (1) Teenistuslik järelevalve on vallavalitsuse poolt vallavalitsuse ametiisikute ning vallavalitsuse hallatavate asutuste ja nende juhtide tegevuse seaduslikkuse ja otstarbekuse üle teostatav kontroll.
- (2) Teenistusliku järelevalve teostamisel on vallavalitsusel õigus:
 - 1) teha ettekirjutus akti või toimingu puuduste kõrvaldamiseks;
 - 2) peatada toimingu sooritamise või akti kehtivus;
 - 3) tunnistada akt kehtetuks.
- (3) Teenistusliku järelevalve korras tehtud otsused peavad olema motiveeritud.
- (4) Vallavalitsuse ametiisikute ja vallavalitsuse hallatava asutuse juhi akti täitmise ja toimingu võib peatada kuni kümneks tööpäevaks akti või toimingu seaduslikkuse ja otstarbekuse täiendavaks kontrollimiseks või vajalike täiendavate andmete kogumiseks, sealhulgas akti andja või toimingu sooritaja selgituste saamiseks.
- (5) Akti täitmise või toimingu sooritamise peatamisel teenistusliku järelevalve korras peatub seaduse ning nende alusel ja täitmiseks antud õigusaktidega vastava toimingu sooritamiseks kehtestatud tähtaja kulgemine.
- (6) Vallavalitsus tunnistab kehtetuks vallavalitsuse ametiisikute ja vallavalitsuse hallatavate asutuste juhtide akte ja toiminguid, mis ei ole vastavuses Eesti Vabariigi põhiseaduse, seaduste ning nende alusel ja täitmiseks antud õigusaktide ning valla õigusaktidega.
- (7) Vallavalitsus tunnistab ebaotstarbekuse motiivil kehtetuks vallavalitsuse ametiisikute ja vallavalitsuse hallatavate asutuste juhtide akte ja toiminguid juhul, kui akt või toiming ilmselt ei vasta kohaliku omavalitsuse põhimõtetele või põhjustab vallavara ja eelarveliste vahendite ebaratsionaalset kasutamist.

(8) Ebaotstarbekuse motiivil ei saa tunnistada kehtetuks akte ja toiminguid, mille andmise tingimused tulenevad seadusest ning nende alusel ja täitmiseks antud õigusaktidest.

10. peatükk

VALLA PÕHIMÄÄRUSE VASTUVÕTMINE JA MUUTMINE

§ 72. Valla põhimääruse vastuvõtmine ja muutmine

(1) Põhimääruse kehtestab, muudab ja tunnistab kehtetuks vallavolikogu.

(2) Põhimäärus ja selle muutmise määrus kehtestatakse vallavolikogu koosseisu häälteenamusega.

(3) Põhimäärus ja selle muutmise määrus avalikustatakse ja jõustub vastavalt käesolevas põhimääruses sätestatud korrale.

11. peatükk

RAKENDUSSÄTTED

§ 73. Õigusaktide kehtetuks tunnistamine

Tunnistada kehtetuks Ridala Vallavolikogu 14. juuni 2000.a. määrus nr 10 «Ridala valla põhimääruse uue redaktsiooni kinnitamine» ja Ridala Vallavolikogu 17. detsembri 2004.a. määrus nr 47 «Ridala valla põhimääruse muutmine».

§ 74. Valla põhimääruse avalikustamine ja jõustumine

(1) Valla põhimäärus avalikustatakse vallalehes, Ridala valla veebilehel ja elektroonilises Riigi Teataja andmebaasis.

(2) Valla põhimäärus jõustub kolmandal päeval pärast avalikustamist

Toivo Tomingas
Volikogu esimees